

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
และอายุความในการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่
กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช.ชี้มูลความผิดอาญาและวินัย

การสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบ
และอายุความในการเรียกค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่
กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช.ชี้มูลความผิดอาญาและวินัย

คณะกรรมการกฤษฎีกา มีความเห็นตามเรื่องเสร็จที่ ๑๖๒๕/๒๕๖๔ สรุปว่า “การดำเนินส่วนแบ่งในคดีอาญากรณีผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญา ขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แม้จะเป็นมูลกรณีเดียวกัน หน่วยงานของรัฐก็มีหน้าที่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบ พ.ศ. ๒๕๓๙ (ตามความเห็นเรื่องเสร็จที่ ๗๓๘/๒๕๕๗) การดำเนินคดีอาญาเป็นดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ แม้ในคดีที่พนักงานอัยการได้มีคำขอท้ายฟ้องคดีอาญา ให้จำเลยคืนเงิน ๘๐๐ ล้านบาท ส่วนราชการก็ต้องดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดแก่เจ้าหน้าที่ที่ถูกคณะกรรมการ ป.ป.ช.มีมติชี้มูลและเจ้าหน้าที่อื่นๆ และเรียกดอกเบี้ยตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติความรับผิดชอบ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับอายุความในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทน คือ หัวหน้าหน่วยงานของรัฐได้รู้ถึงการทำละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงชดใช้ค่าสินไหมทดแทน โดยนับแต่หน่วยงานของรัฐได้รับแจ้งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช.ที่มีมติชี้มูลความผิดอาญา (ตามความเห็นเรื่องเสร็จที่ ๔๒๖/๒๕๔๖) และหากศาลในคดีอาญาเห็นว่าเจ้าหน้าที่รายใดกระทำความผิดทางอาญา อายุความในการเรียกเจ้าหน้าที่รายนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนก็นับตามอายุความคดีอาญา แต่ถ้าศาลยกฟ้องก็ใช้อายุความตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความเสี่ยงที่ศาลอาจยกฟ้องคดีอาญา จึงควรถืออายุความตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบ พ.ศ. ๒๕๓๙

อนึ่ง เกี่ยวกับการนับอายุความในกรณีดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๖ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๒๓๗ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๖ รับทราบผลการพิจารณาข้อกฎหมายตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอในเรื่องการหาหรือข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมีมติให้ส่วนราชการถือปฏิบัติตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสร็จ ที่ ๔๒๖/๒๕๔๖ ซึ่งสรุปว่า “กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่ามีการกระทำความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในฐานะเป็นเจ้าพนักงาน

ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตด้วย ซึ่งความผิดทางอาญานี้ เป็นการเสียหายแก่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี จึงมีความสัมพันธ์ เกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จนถึง ขนาดที่เป็นการกระทำละเมิดได้ด้วย กรณีจึงถือได้ว่าการละเมิดต่อกรมการขนส่ง ทางน้ำและพาณิชยนาวี และถือได้ว่าอธิบดีกรมเจ้าท่าได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัว เจ้าหน้าที่จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่กรมเจ้าท่า (กรมการขนส่ง ทางน้ำและพาณิชยนาวี) ได้รับแจ้งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทาง อาญา และอายุความสองปีในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้ง ๗ คน จึงเริ่มนับตั้งแต่วันดังกล่าว”

เอกสารประกอบ

๑. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๑๖๒๕/๒๕๖๔
๒. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๒๖/๒๕๔๖
๓. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๖ ตามหนังสือสำนักงานเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๒๓๗ ลงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การดำเนินการความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีคณะกรรมการ
ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางอาญาและทางวินัย และอยู่ระหว่าง
การดำเนินการส่วนแบ่งในคดีอาญา

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากร
ทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ สกสค.) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๕๒๐๕.๑/๙๗๐๘
ลงวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติมอบหมาย
คณะไต่สวนเบื้องต้นกรณีมีการกล่าวหานาย ก. ประธานกรรมการบริหารกองทุนเงินสนับสนุนพิเศษ
และส่งเสริมความมั่นคงตามโครงการสวัสดิการเงินกู้ ข.พ.ค. กับพวกรวม ๑๗ คน ว่ากระทำความผิด
ฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ กรณีทุจริตเงินกองทุนสนับสนุน
พิเศษและส่งเสริมความมั่นคงตามโครงการสวัสดิการเงินกู้ ข.พ.ค. ซึ่งได้ร่วมลงทุนในโครงการพลังงาน
ไฟฟ้าขยะชุมชนของบริษัท ห. จำกัด เมื่อปี ๒๕๕๗ จำนวน ๘๐๐ ล้านบาท โดยมีนาย ก. ในฐานะ
ประธานกรรมการบริหารกองทุนฯ เป็นผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ นาย ส. เลขาธิการคณะกรรมการ สกสค.
ในขณะนั้น ในฐานะรองประธานกรรมการ เป็นผู้ถูกกล่าวหาที่ ๒ และผู้ถูกกล่าวหาอีก ๑๔ คน
และบริษัทฯ โดยนาย ธ. ในฐานะนิติบุคคล เป็นผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑๗ ซึ่งพฤติการณ์ในการกระทำ
ความผิด เมื่อวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ คณะกรรมการบริหารกองทุนฯ มีมติอนุมัตินำเงินกองทุนฯ
ร่วมลงทุนโครงการโรงไฟฟ้าพลังงานขยะชุมชนกับบริษัทฯ วงเงิน ๘๐๐ ล้านบาท โดยแบ่งจ่ายเงินเป็น
๓ งวด งวดที่ ๑ จำนวน ๔๐๐ ล้านบาท งวดที่ ๒ จำนวน ๒๐๐ ล้านบาท และงวดที่ ๓ จำนวน ๒๐๐
ล้านบาท และกำหนดให้บริษัทฯ ต้องจ่ายเงินตอบแทนในอัตราร้อยละ ๕ ตามจำนวนเงินลงทุน
ตามสัญญาร่วมทุน โดยในการร่วมลงทุนนี้เป็นกรณีที่กองทุนฯ เข้าซื้อหุ้นของบริษัทฯ จำนวน
๓๒,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น หุ้นละ ๒๕ บาท ซึ่งสูงกว่ามูลค่าหุ้นที่ตราไว้ในราคาหุ้นละ ๑๐ บาท โดยไม่ได้วิเคราะห์
ถึงความเสี่ยงในการลงทุน และต่อมา วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ บริษัทฯ มีหนังสือขอรับเงินร่วมลงทุน
งวดที่ ๒ และงวดที่ ๓ ในคราวเดียว จำนวน ๔๐๐ ล้านบาท โดยตกลงจ่ายค่าตอบแทนให้กับกองทุนฯ
เพิ่มอีกจำนวน ๕๐ ล้านบาท และเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ คณะกรรมการดังกล่าวมีมติอนุมัติ
การขอรับเงินงวดที่ ๒ และงวดที่ ๓ ของบริษัทฯ และมีการถอนเงินจากบัญชีกองทุนฯ โอนเข้าบัญชี
บริษัทฯ ตั้งแต่วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีพฤติการณ์
เป็นที่น่าสงสัยว่าเหตุใดจึงเร่งรีบการจ่ายเงินงวดที่ ๒ และงวดที่ ๓ และในกรณีที่บริษัทฯ ทำสัญญา
ซื้อขายไฟฟ้ากับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคในปริมาณ ๓ เมกะวัตต์ แต่บริษัทฯ ไม่สามารถขายไฟฟ้า
ได้ภายใน ๑๒ เดือน นับแต่วันเริ่มต้นซื้อขายไฟฟ้า จนกระทั่งวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๘ การไฟฟ้า
ส่วนภูมิภาคได้แจ้งสิ้นสุดสัญญาซื้อขายไฟฟ้าของบริษัทฯ

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๑/๑๒๑ ลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งสำนักงาน
คณะกรรมการกฤษฎีกา มีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่า การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ ถึง ๑๒ และผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑๔ ถึง ๑๖ มีมูลความผิดทางอาญาตามมาตรา ๔ มาตรา ๘ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ ประกอบกับมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๑๒๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกับมาตรา ๑๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ และมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา และมีมูลความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่และฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ มติ หรือนโยบายของคณะกรรมการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. อย่างร้ายแรง ตามข้อ ๖ และข้อ ๙ แห่งระเบียบสำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ว่าด้วยวินัยและการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๒ สำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑๓ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมูลความผิดดังกล่าวข้างต้นและเพิ่มความผิดทางอาญาอีกหนึ่งฐาน คือ มาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐฯ และเป็นการกระทำหลายกรรมหลายวาระตามมาตรา ๙๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา โดยสำนักงาน ป.ป.ช. (ประธานกรรมการ ป.ป.ช.) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ปช ๐๐๒๐/๐๖๖๒ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ นำส่งรายงาน ส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐานและคำวินิจฉัยมายังเลขาธิการคณะกรรมการ สกสค. ในฐานะผู้บังคับบัญชา เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ ถึง ๑๖ ในฐานะความผิดดังกล่าวตามมาตรา ๙๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ทั้งนี้ มาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวบัญญัติว่า เมื่อได้รับส่วนงานการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้วให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนพิจารณาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง และส่งสำเนาคำสั่งลงโทษดังกล่าวให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ นอกจากนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งรายงานส่วนงานการไต่สวน เอกสารหลักฐาน สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยดังกล่าวไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี

๒. เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๔ อัยการสูงสุด โดยพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีปราบปรามการทุจริต ๒ ได้เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องบุคคลทั้ง ๑๖ คน และบริษัทฯ เป็นจำเลยในคดีอาญาต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง คดีหมายเลขดำที่ อท ๑๔๔/๒๕๖๔ โดยคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาดังกล่าว พนักงานอัยการได้ขอศาลได้สั่งให้จำเลยทั้ง ๑๗ ราย ร่วมกันคืนเงินจำนวน ๘๐๐ ล้านบาท ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ผู้เสียหายด้วย โดยปัจจุบันอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล

๓. ในส่วนของความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ เนื่องจากพระราชกฤษฎีกากำหนดหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พ.ศ. ๒๕๔๐ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. เป็นหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ได้มีคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ที่ ๑๗๙/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อทำหน้าที่สอบข้อเท็จจริงและพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทน โดยกำหนดให้คณะกรรมการดังกล่าวดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน ทั้งนี้ อยู่ในระหว่างการดำเนินการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด

สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. จึงขอหารือปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นดังต่อไปนี้
 ประเด็นที่หนึ่ง มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ ถึง ๑๖
 ทั้งความผิดทางอาญาและทางวินัย มีผลผูกพันต่อการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง
 ความรับผิดทางละเมิดหรือไม่

ประเด็นที่สอง การที่พนักงานอัยการได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ทั้ง ๑๖ คน
 และบริษัท ห. จำกัด เป็นจำเลย ในคดีอาญา โดยคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาดังกล่าวได้ขอให้จำเลย
 ทั้ง ๑๗ ราย ร่วมกันคืนเงินจำนวน ๘๐๐ ล้านบาท ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ผู้เสียหาย
 การดำเนินคดีอาญาและคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาดังกล่าวจะมีผลผูกพันต่อการพิจารณา
 ของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่

ประเด็นที่สาม ในการดำเนินการกรณีนี้ สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. จะต้อง
 ดำเนินการเฉพาะในส่วนคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาที่ให้ร่วมกันคืนเงิน จำนวน ๘๐๐ ล้านบาท
 หรือสามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ไปพร้อมกัน

ประเด็นที่สี่ ในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
 ในกรณีนี้ จะถือว่าสำนักงานคณะกรรมการ สกสค. รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้
 ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่เมื่อใด และจะครบอายุความเมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงาน
 คณะกรรมการ สกสค. โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ
 (สำนักงานคณะกรรมการ สกสค.) ผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ช. และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด
 เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลผู้ถูกกล่าวหาที่ ๑ ถึง ๑๖
 ทั้งความผิดทางอาญาและทางวินัย มีผลผูกพันต่อการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด
 ทางละเมิดหรือไม่ เห็นว่า การดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบ
 รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับข้อหารือนี้
 เป็นการได้สวนและวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำ
 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิด
 ที่เกี่ยวข้องกัน หรือไม่ โดยถ้ามีมูลความผิดทางอาญา คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องส่งให้อัยการสูงสุด
 เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อไป และถ้ามีมูลความผิดทางวินัย คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องส่งให้
 ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อให้ดำเนินการทางวินัยต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๙๑^๑

^๑มาตรา ๙๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้สวนแล้วมีมติวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำ
 ความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่
 ในการยุติธรรม หรือความผิดที่เกี่ยวข้องกัน ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ถ้ามีมูลความผิดทางอาญา ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการได้สวน เอกสารหลักฐาน
 สำเนาอิเล็กทรอนิกส์ และคำวินิจฉัยไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุด
 ยื่นฟ้องคดีต่อไป

(๒) ถ้ามีมูลความผิดทางวินัย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงาน ส่วนงานการได้สวน เอกสาร
 หลักฐาน และคำวินิจฉัยไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนภายในสามสิบวันเพื่อให้ดำเนินการ
 ทางวินัยต่อไป

ประกอบกับมาตรา ๑๙๒^๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว โดยการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มิได้ใช้บังคับแก่การสอบสวนเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา มาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง^๓ กำหนดให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา^๔ แล้วแต่กรณี และในการพิจารณาความผิดทางอาญา มาตรา ๒๒^๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริต

มาตรา ๑๙๒ ในการดำเนินการตรวจรับคำกล่าวหา แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน ไต่สวนและมีความเห็นหรือวินิจฉัย และการดำเนินการให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ บรรดาที่ดำเนินการไปโดยชอบอยู่แล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้ และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งบรรดา ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่เกี่ยวข้องที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไป ทั้งนี้ เว้นแต่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีมติให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จตามมาตรา ๙๘ เว้นแต่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้วหรือเหลือน้อยกว่าที่กำหนดไว้ ให้นับระยะเวลาเริ่มต้นใหม่ตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติให้ยื่นคำร้อง คำฟ้องต่อศาล หรือมอบอำนาจให้พนักงานไต่สวนหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน หรืออยู่ระหว่างการดำเนินการส่งเรื่องให้อัยการสูงสุด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไว้แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้เป็นอันใช้ได้และให้ดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและพิพากษาของศาลสำหรับคดีที่ยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลไว้แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๙๘ เมื่อผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาได้รับสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๙๑ แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก โดยในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่าสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา^๖ แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๒ ในคดีที่อัยการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ให้ศาลนำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ มาเป็นหลักในการแสวงหาความจริง และอาจสืบพยานเพิ่มเติมเพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ตามที่เห็นสมควร

และประพจน์มิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ กำหนดว่า ในคดีที่ย้ายการสูงสุด พนักงานอัยการ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. หรือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ให้ศาลนำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวน การไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์ มาเป็นหลักในการแสวงหาความจริง และอาจสืบพยานเพิ่มเติม เพื่อหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานได้ตามที่เห็นสมควร อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่าพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีบทบัญญัติให้ สำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีผลผูกพันให้ผู้บังคับบัญชาไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะมีมติชี้มูลว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ทั้ง ๑๖ รายดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดทางอาญาและทางวินัยก็ตาม มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าวย่อมไม่มีผลผูกพันผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด และการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งเป็นไปเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมาปรับกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อันจะทำให้ทราบได้ว่าการละเมิดเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนของความรับผิดชอบเป็นจำนวนเท่าใดตามความมุ่งประสงค์ ของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิด ทางละเมิดย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบทางละเมิด และจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องชดใช้ รวมทั้งพิจารณาว่าการกระทำละเมิด ของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ เทียบเคียงความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๔๒๖/๒๕๔๖^๕ เรื่องเสร็จที่ ๓๒๕/๒๕๕๓^๖ และเรื่องเสร็จที่ ๕๒๕/๒๕๖๓^๗

ประเด็นที่สอง การที่พนักงานอัยการได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่ทั้ง ๑๖ คน และบริษัท ห. จำกัด เป็นจำเลย ในคดีอาญา โดยคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาดังกล่าวได้ขอให้จำเลย ทั้ง ๑๗ ราย ร่วมกันคืนเงินจำนวน ๘๐๐ ล้านบาท ให้แก่สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ผู้เสียหาย การดำเนินคดีอาญาและคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาดังกล่าวจะมีผลผูกพันต่อการพิจารณา ของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดหรือไม่ เห็นว่า โดยที่การดำเนินการในทางอาญา และการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นมาตรการทางกฎหมาย ที่มีเจตนารมณ์แตกต่างกัน และหากต่อมา หน่วยงานของรัฐมีการออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ ค่าสินไหมทดแทน และเจ้าหน้าที่ผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจะได้ยื่นฟ้อง

^๕บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการจัดหาเรือชุดหัวส่วน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๔๕๔ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๖บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบทางละเมิด กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้วไม่ปรากฏมูลความผิด ส่งพร้อมหนังสือ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๔๘๖ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๗บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การดำเนินการของสำนักงานปลัดกระทรวง การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรณีกระทรวงการคลังมีความเห็นเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่แตกต่างจากหน่วยงาน และคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางวินัยและทางอาญาเจ้าหน้าที่ ซึ่งกระทรวงการคลังไม่มีความเห็นให้รับผิดชอบทางละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๑/๖๗ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองได้ คำพิพากษาในคดีอาญาและคำพิพากษาในคดีปกครองย่อมที่จะแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับ การพิจารณาพิพากษาของแต่ละศาลที่จะพิจารณาข้อเท็จจริงรับฟังพยานหลักฐาน และมีคำพิพากษาไปตามกระบวนการวิธีพิจารณาของคดีนั้น ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องเสรีที่ ๒๖๐/๒๕๕๔^{๙๙} เว้นแต่เป็นการดำเนินคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาซึ่งกระทำได้ตามมาตรา ๔๔/๑^{๑๐๐} แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๔๘ ในกรณีเช่นนี้ ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญาย่อมผูกพันการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๖^{๑๐๑} แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงต้องถือว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีอาญาดังกล่าวย่อมผูกพันการพิจารณาของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดด้วย ดังนั้น ลำพังแต่การดำเนินคดีอาญาและคำขอท้าทายคำฟ้องคดีอาญาดังกล่าวตามข้อหาหรือยังไม่ผลผูกพันโดยตรงต่อการดำเนินการของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดแต่อย่างใด

อนึ่ง หากศาลในคดีอาญาได้มีคำพิพากษาใดที่มีผลโดยตรงต่อการวินิจฉัยการกระทำอันเป็นความรับผิดชอบทางอาญาและความรับผิดชอบทางละเมิด ก่อนที่จะมีการวินิจฉัยเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ตามข้อหาเรื่องนี้ กรณีจึงมีความจำเป็นที่ผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดของสำนักงานคณะกรรมการ สกสค. และคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดต้องนำเรื่องดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วย เพื่อมิให้การวินิจฉัยสั่งการของผู้แต่งตั้งและการเสนอความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อคำวินิจฉัยของศาลในส่วนที่เกี่ยวกับกรณีความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ แต่ในกรณีที่ศาล

^{๙๙}บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การใช้มาตรการบังคับทางปกครองควบคุมไปกับการดำเนินคดีอาญากับผู้ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้อำนวยการทางหลวงตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๙๒ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๔ ถึงกรมทางหลวงชนบท

^{๑๐๐}มาตรา ๔๔/๑ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนเพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกายชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มี การสืบพยานให้ยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี และให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่งนั้น ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าว ต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง หากศาลเห็นว่า คำร้องนั้นยังขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้ชัดเจนก็ได้

คำร้องตามวรรคหนึ่งจะมีคำขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญาไม่ได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และในกรณีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการตามความในมาตรา ๔๓ แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้

^{๑๐๑}มาตรา ๔๖ ในการพิพากษาคดีส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญา

ในคดีอาญายังไม่มีคำพิพากษา คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดก็ชอบที่จะสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดไปได้โดยไม่ถูกผูกพันโดยการดำเนินคดีของพนักงานอัยการแต่อย่างใด

ประเด็นที่สาม ในการดำเนินการกรณีนี้ สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. จะต้องดำเนินการเฉพาะในส่วนคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาที่ให้ร่วมกันคืนเงิน จำนวน ๘๐๐ ล้านบาท หรือสามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไปพร้อมกัน เห็นว่า โดยที่การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ มาตรา ๑๒^๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำความผิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อหน่วยงานของรัฐ สำหรับการดำเนินการส่วนแบ่งในคดีอาญาเป็นกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย การยื่นคำร้องดังกล่าว แม้ว่าจะเป็นมูลกรณีเดียวกัน หน่วยงานของรัฐก็มีหน้าที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป ทั้งนี้ ตามนัยความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๗๓๘/๒๕๕๗^๒ ประกอบกับการดำเนินคดีอาญาเป็นการดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และเมื่อโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำผิด การลงโทษในคดีอาญาจึงต้องกระทำโดยมีพยานหลักฐานอันประจักษ์แจ้ง หากมีความสงสัยตามสมควรว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดหรือไม่ จึงให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้ผู้ถูกกล่าวหา แต่การรับฟังพยานหลักฐานในคดีแพ่ง ไม่จำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดแจ้งโดยปราศจากข้อสงสัยดังเช่นคดีอาญา นอกจากนี้ องค์ประกอบของความผิดทางละเมิดอาจมีความแตกต่างจากความผิดทางอาญา โดยการกระทำความผิดทางละเมิดมีทั้งกรณีที่เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ การกระทำอันก่อให้เกิดความรับผิดทางละเมิดในบางกรณี แม้ว่าจะไม่ต้องรับผิดทางอาญา แต่ก็อาจมีการรับผิดทางละเมิดได้ เมื่อข้อเท็จจริงตามข้อหาหรือนี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติชี้มูลความผิดทางอาญาที่เป็นการกระทำโดยเจตนา ความเสียหายที่เกิดขึ้นเกิดจากผู้กระทำผิดหลายคน จึงอาจมีเจ้าหน้าที่อื่นที่กระทำโดยประมาทเลินเล่อและก่อให้เกิดความเสียหายเกิดขึ้น กรณีจึงต้องมีการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในส่วนนี้

ดังนั้น แม้ว่าในคดีอาญา พนักงานอัยการได้มีคำขอท้ายคำฟ้องคดีอาญาให้จำเลย ทั้ง ๑๗ ราย อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ทั้ง ๑๖ ราย และบริษัท ห. จำกัด ร่วมกันคืนเงินจำนวน ๘๐๐ ล้านบาท โดยพนักงานอัยการไม่อาจเรียกดอกเบี้ยอันเกิดจากการผิดนัดไม่ชำระหนี้ได้ สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ก็ต้องดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ทั้ง ๑๖ ราย และเจ้าหน้าที่อื่น

^๑มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

^๒บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเรียกให้ผู้กระทำความผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐระหว่างการดำเนินการส่วนแบ่งในคดีอาญา ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๓/๔๗ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ที่กระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง รวมทั้งพิจารณาเรียกดอกเบี้ยอันเกิดจากการผิดนัดไม่ชำระหนี้ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต่อไป

ประเด็นที่สี่ ในการดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ในกรณีนี้จะถือว่าสำนักงานคณะกรรมการ สกสค. รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนตั้งแต่เมื่อใด และจะครบอายุความเมื่อใด เห็นว่า การเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนต่อหน่วยงานของรัฐ ต้องกระทำภายในกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดตามมาตรา ๑๐^{๓๓} วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เว้นแต่กรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง แต่ทั้งนี้ในทุกกรณีต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ละเมิดตามมาตรา ๔๔๘^{๓๔} วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยการนับอายุความสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ต้องถือเอาวันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นวันเริ่มนับอายุความ โดยการรู้นั้นอาจรู้ได้ในสองกรณี คือ (๑) รู้ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ หรือ (๒) รู้จากรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดโดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๒๕๙/๒๕๕๓^{๓๕} โดยถือตามกรณีที่รู้ก่อนเป็นหลักในการเริ่มนับอายุความ กรณีตามข้อหาเรื่องนี้ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ฉบับที่ ๐๐๒๐/๐๖๖๒ ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ แจ้งมติชี้มูลว่า เจ้าหน้าที่ทั้ง ๑๖ ราย กระทำความผิดทางวินัยและความผิดทางอาญา จึงต้องถือว่าหัวหน้าหน่วยงานนั้นได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐแห่งนั้นได้รับแจ้ง

^{๓๓}มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

^{๓๔}มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่ละเมิด

แต่ถ้าเรียกร้องค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมิใช่โทษตามกฎหมายลักษณะอาญา และมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซ้ ท่านให้เอาอายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ

^{๓๕}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ (กรณีศาลฎีกาพิพากษาให้ธนาคารแห่งประเทศไทยชำระค่าเสียหายตามสัญญาจ้างแรงงาน) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๓๗๐ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางอาญา ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๔๒๖/๒๕๕๖^{๑๖} เว้นแต่จะมีข้อเท็จจริงอื่นซึ่งแสดงว่าหัวหน้าหน่วยงาน ได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดก่อนหน้านั้นแล้ว ในส่วนของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่ได้มีมติชี้มูลความผิดทางอาญา ก็ต้องถือเอาวันที่เลขาธิการคณะกรรมการ สกสค. รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นวันเริ่มนับอายุความ

นอกจากนี้ โดยที่ความรับผิดทางละเมิดสำหรับเจ้าหน้าที่บางรายเป็นคดีแพ่ง เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา กรณีจึงต้องพิจารณาอายุความตามมาตรา ๔๔๘ วรรคสอง^{๑๗} แห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติว่า “แต่ถ้าเรียกค่าเสียหายในมูลอันเป็นความผิดมีโทษ ตามกฎหมายลักษณะอาญาและมีกำหนดอายุความทางอาญายาวกว่าที่กล่าวมานั้นไซ้ร ่ ท่านให้อายุความที่ยาวกว่านั้นมาบังคับ” ประกอบด้วย โดยเมื่อในกรณีนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดและมีการฟ้องคดีให้ผู้กระทำต้องรับผิดชอบในหลายฐานความผิด ทั้งตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีอายุความแตกต่างกัน การพิจารณาอายุความในการเรียกให้เจ้าหน้าที่แต่ละรายจึงต้องพิจารณาข้อเท็จจริงในแต่ละกรณี ทั้งนี้ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในเรื่องเสร็จที่ ๑๔๖๗/๒๕๖๔^{๑๘} เช่น หากศาลในคดีอาญาเห็นว่าเจ้าหน้าที่รายใดกระทำความผิดทางอาญาที่ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๕๗^{๑๙} แห่งประมวลกฎหมายอาญา) อายุความในการเรียกให้เจ้าหน้าที่รายนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทน คือ สิบห้าปี เป็นต้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๙๕^{๒๐} (๒) แห่งประมวลกฎหมายอาญา แต่หากศาลในคดีอาญา

^{๑๖}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๑๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๔, ข้างต้น

^{๑๘}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดทางละเมิดและความรับผิดทางละเมิดของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและข้าราชการในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานงบประมาณ ในกรณีทุจริตในการก่อสร้างสนามกีฬาพร้อมอุปกรณ์ (สนามฟุตบอล) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ลับ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๑๑/๑๑๐ ลงวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๑๙}มาตรา ๑๕๗ ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปี ถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๒๐}มาตรา ๙๕ ในคดีอาญา ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนด ดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ

(๑) ยี่สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

(๒) สิบห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปีแต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(๓) สิบปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(๔) ห้าปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือนถึงหนึ่งปี

(๕) หนึ่งปี สำหรับความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งงดการพิจารณาไต่สวนเกินกำหนดดังกล่าวแล้วนับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งงดการพิจารณา ก็ให้ถือว่าเป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน

พิจารณาแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่รายใดไม่ได้กระทำความผิดทางอาญา แต่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเป็นการกระทำละเมิด อายุความในการเรียกให้เจ้าหน้าที่รายนั้นชดใช้ค่าสินไหมทดแทนย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายนั้นที่กำหนดความรับผิดทางละเมิดบัญญัติไว้โดยไม่อาจนำอายุความในการฟ้องคดีอาญามาพิจารณาได้ อย่างไรก็ดี แม้เป็นคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา หากศาลในคดีอาญายกฟ้องคดีอาญาทั้งหมด การดำเนินคดีแพ่งก็ต้องกลับมาใช้อายุความตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความเสี่ยงที่ศาลอาจพิพากษายกฟ้องคดีอาญาได้ สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. จึงควรถือเอาอายุความตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ เป็นหลักในการดำเนินคดี

อนึ่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) มีข้อสังเกตว่า กรณีข้อหาหรืออื่น ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์การมหาชนที่จัดตั้งตามกฎหมายเฉพาะ มีสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ สำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ได้มีการจัดตั้งกองทุนเป็นการภายในขึ้น ทั้ง ๆ ที่มิได้มีการบัญญัติเรื่องนี้ไว้ในกฎหมายแต่ประการใด โดยสำนักงานคณะกรรมการ สกสค. ได้มีการนำเงินกองทุนไปใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานตามมาตรา ๖๗^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ รวมทั้งขาดการควบคุมกำกับดูแลโดยคณะกรรมการบริหารหรือคณะกรรมการที่มีหน้าที่และอำนาจกำกับดูแลหน่วยงานของรัฐนั้นหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเพื่อให้การต่าง ๆ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการบริหารงานของสำนักงาน สกสค. ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๒^{๒๓} ประกอบกับ

^{๒๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๓, ข้างต้น

^{๒๒}มาตรา ๖๗ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคล ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๒) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอื่นที่คณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามอบหมาย

(๓) จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินงานเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

นอกจากอำนาจและหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษามีอำนาจกระทำการกิจต่าง ๆ ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ รวมทั้งให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ถือกรรมสิทธิ์ หรือมีสิทธิครอบครองในทรัพย์สินหรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินตลอดจนรับทรัพย์สินที่มีผู้อุทิศให้

(๒) ทำนิติกรรมสัญญาหรือข้อตกลงใด ๆ

(๓) เข้าร่วมลงทุนกับนิติบุคคลอื่น ในกิจการที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๔) กู้ยืมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการบริหารงานสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

(๕) สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

^{๒๓}มาตรา ๖๒ ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ทำหน้าที่บริหารงานสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

(มีต่อหน้าถัดไป)

มาตรา ๖๗^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น จึงเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติไม่ให้หน่วยงานตั้งกองทุนภายในที่ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีให้อำนาจไว้ รวมทั้งมีมติให้การบริหารจัดการกองทุนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีต้องดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐตามกฎหมายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนนั้น รวมทั้งต้องมีหลักเกณฑ์การควบคุมหรือกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพเพื่อมิให้เกิดการทุจริตเบียดบังในการใช้จ่ายเงิน จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐเช่นนี้ขึ้นอีก

นางษ์สวาท

(นางพงษ์สวาท กายอรุณสุทธิ์)

รองเลขาธิการ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ธันวาคม ๒๕๖๔

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒๓)

(๑) ส่งเสริมสวัสดิการ สวัสดิภาพ สิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น และความมั่นคงของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา

(๒) ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา

(๓) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของกระทรวงในเรื่องสื่อการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์การศึกษาและเรื่องอื่นที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา

(๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา การดำเนินงานด้านสวัสดิการ สวัสดิภาพ และผดุงเกียรติของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

^{๒๔}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒๒, ข้างต้น

กระทรวงสาธารณสุข
64175
เลขที่...
วันที่ 5 มิ.ย. 2546
เวลา 9.49

-148-
กลุ่มกฎหมาย
รับที่ 4062
วันที่ 10.06.46
1.3.2

สำนักงานรัฐมนตรี
กระทรวงสาธารณสุข
เลขที่ 9317/17.17
วันที่ 5 มิ.ย. 2546
เวลา 14.56
854
10646

ที่ นร ๐๕๐๓/ว ๒๓๗

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐๐

๒๕ กันยายน ๒๕๔๖

เรื่อง ขอรื้อหรือขอกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๕๐๕/๔๕๔
ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๖

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอผลการพิจารณาในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีโครงการจัดหาเรือชุดหัวส่วน ตามข้อหารือของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การพิจารณาส่วนการได้ส่วนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นการสอบข้อเท็จจริงเพื่อชี้มูลความผิดทางวินัย และความผิดทางอาญามีได้มุ่งหมายสอบสวนเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด ในรายงานการสอบสวนจึงไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงว่ามีการกระทำละเมิดหรือไม่ จึงต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งกรณีของการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่และการกระทำละเมิดที่ไม่ใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดอายุความสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และการนับอายุความต้องถือเอาวันที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้แทนของนิติบุคคลรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นวันเริ่มนับอายุความ โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดเมื่อได้ทราบรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเท่านั้น

๓. กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่า มีการทำความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้น

/การปฏิบัติ ...

การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด ซึ่งความผิดทางอาญานี้ เป็นการกระทำความผิดที่ต้องมีเจตนากระทำโดยผิดกฎหมาย และก่อให้เกิดความเสียหาย แก่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จนถึงขนาดที่เป็นการกระทำละเมิดได้ด้วย กรณีจึงถือได้ว่าเป็นการละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐแล้ว และถือได้ว่ารู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึง ต้องใช้คำสั่งใหม่ทดแทนนับแต่วันที่ได้รับแจ้งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ข้อมูลความผิด ทางอาญา และอายุความสองปีในการเรียกร้องคำสั่งใหม่ทดแทนจึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ดังกล่าว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๖ รับทราบผลการพิจารณา ปัญหาข้อกฎหมายตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้แจ้งส่วนราชการ หน่วยงาน ของรัฐทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข (อ่าน กลุ่ม กม.)

เพื่อโปรดพิจารณา *ด.ม.น.พรต.ค.*

[Signature]
(นางสาวสุบิทิพย์ ปานรัตน์)
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป
- 9 ต.ก. 2546

ขอแสดงความนับถือ

[Signature]
(นายบรรศักดิ์ อูวรรณโณ)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรียน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข
เพื่อโปรดทราบ และ
แจ้งนายแพทย์สาธารณสุข
จังหวัด และเจ้าพนักงาน
สัตวบาลจังหวัด และ กิ่งจังหวัด
ต่อไป

สำนักนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๐๐ ต่อ ๓๐๘-๕

๐ ๒๒๔๐ ๕๐๕๖

โทรสาร ๐ ๒๒๔๐ ๕๐๕๘

(G147/C/8)

[Signature]
(นายบุญทศ วิชัยดิษฐ์)
ผู้ช่วยรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

- 1 ต.ก. 2546

ที่ นร ๐๙๐๕/๔๕๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๓๙๕/๑๕ ถนนสามเสน
เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอรื้อข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

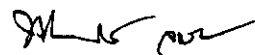
สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) สำเนาหนังสือกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ที่ คค ๐๓๐๕/๐๐๐๙๑๓
ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๖

(๒) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
กรณีการจัดหาเรือชุดหัวส่ว

ตามที่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีได้มีหนังสือตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)
ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีการจัดหาเรือชุดหัวส่ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะพิเศษ)ได้พิจารณาข้อหาดังกล่าว และ
มีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ส่งมาด้วยนี้ ทั้งนี้ โดยมีผู้แทน
กระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพรทิพย์ จਾਲะ)

รองเลขาธิการ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักกฎหมายปกครอง

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๐๙๕๑-๘ ต่อ ๑๑๔-๑๑๕

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๕๕๘๑

www.krisdika.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่กรณีการจัดหาเรือชุดหัวส่วน

กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๐๕/๐๐๐๙๑๓ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ในการจัดหาเรือชุดหัวส่วน โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

กรมเจ้าท่า (ปัจจุบันคือกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี) ได้ลงนามในสัญญาตามโครงการจัดหาเรือชุดหัวส่วน จำนวน ๓ ลำ กับ บริษัท ม. ตามสัญญาเลขที่ ๐๑/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ เป็นเงินทั้งสิ้น ๔๙,๔๐๐,๐๐๐ เหรียญสหรัฐ โดยต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขของสัญญาหลายประการ แต่จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๕ บริษัทก็ยังไม่สามารถส่งมอบเรือชุดตามที่กำหนดในสัญญาได้ กรมเจ้าท่าจึงได้บอกเลิกสัญญา รับเงินค่าประกันและดำเนินการส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดฟ้องเรียกค่าเสียหายจากบริษัท

กรมเจ้าท่าได้ส่งคำกล่าวหาข้าราชการและอดีตข้าราชการของกรมฯ ซึ่งรับผิดชอบโครงการจัดหาเรือชุดหัวส่วนให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) พิจารณาว่า บุคคลดังกล่าวได้กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่และกระทำความผิดต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือที่ ปช. ๐๐๐๕/๕๒๕๐ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๕ แจ้งมายังกรมเจ้าท่า โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการไต่สวนที่ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตั้งขึ้นแล้วมีมติว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาจำนวน ๗ คนเป็นการกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงและเป็นความผิดทางอาญาด้วย โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ขอให้กรมเจ้าท่าพิจารณาโทษทางวินัยแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง และสำหรับความผิดทางอาญานั้น คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ส่งเรื่องให้สำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดี

ในส่วนของความรับผิดทางละเมิด กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีได้มีคำสั่งที่ ๕๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๖ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นเพื่อสอบสวนข้อเท็จจริงและพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทน โดยกำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑๒๐ วัน

จากข้อเท็จจริงข้างต้น กรรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์นำจึงขอหารือปัญหา
ข้อกฎหมายในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งมติว่าการกระทำของบุคคลจำนวน
๗ คน เป็นการกระทำความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญานั้น ถือเป็น
การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามนัยของพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ เพียงใด

หากกรณีดังกล่าวมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งวรรคหนึ่งของมาตรา ๑๐
แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้บังคับตามบทบัญญัติ
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีดังกล่าวจะอยู่ในอำนาจหน้าที่การดำเนินการของ
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดซึ่งกรมฯ แต่งตั้งตามคำสั่งกรรมการขนส่งทางน้ำและ
พาณิชย์นำ ที่ ๕๗/๒๕๔๖ หรือไม่ เพียงใด

๒. กำหนดอายุความสองปีตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด
ของเจ้าหน้าที่ฯ ใช้กับกรณีที่มีใช้การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วย โดยมิใช่อายุความหนึ่งปีตาม
มาตรา ๔๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือไม่ อย่างไร

๓. การนับอายุความที่ให้นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่
ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้น จะถือว่าหน่วยงานของรัฐรู้ตั้งแต่เมื่อใด และในกรณีที่สำนักงาน
ป.ป.ช. มีหนังสือ ที่ ปช ๐๐๐๔/๔๒๕๐ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๕ ที่กล่าวถึงข้างต้น จะถือว่าหน่วยงาน
ของรัฐได้รู้แล้วหรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว โดยมีผู้แทน
กรรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

ความผิดเกี่ยวกับการจ่ายเงินงวดที่ ๒ ตามสัญญาจัดหาเรือชุดหัวส่วน มีผู้กระทำผิด
แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง ได้แก่ คณะกรรมการตรวจการจ้าง ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการฯ
คือ นาย ส. และกรรมการฯ อีก ๓ คน คือ นาย ป. นาย ว.
และ นาย ญ. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การกระทำ
ของบุคคลทั้งสี่ในฐานะกรรมการตรวจการจ้างที่ตรวจรับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเป็นเครื่องจักรใหญ่ตาม
งวดการจ่ายเงินงวดที่ ๒ นั้นเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามสัญญา ทำให้ผู้รับจ้างได้รับเงินค่าจ้าง
ในงวดที่ ๒ ก่อนที่จะมีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญา เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริต
ต่อหน้าที่ราชการและฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุ
ให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นความผิดทางอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติ
หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้น
การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต และฐานเป็นเจ้าพนักงานรับรองหรือทำเอกสารอันเป็นเท็จ ทั้งนี้ ตาม
มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๑๖๒ (๔) ประกอบมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

กลุ่มที่สอง ได้แก่ นาย ด. กรรมการตรวจการจ้าง โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การกระทำของ นาย ด. ในฐานะกรรมการตรวจการจ้างได้ตรวจรับ เครื่องกำเนิดไฟฟ้าเป็นเครื่องจักรใหญ่ตามงวดการจ่ายเงินงวดที่ ๒ ซึ่งไม่ถูกต้องตามสัญญา โดยที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการตรวจการจ้างเพื่อตรวจรับเครื่องกำเนิดไฟฟ้าเป็นเครื่องจักร ใหญ่ เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

กลุ่มที่สาม ได้แก่ นาย จ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมเจ้าท่า โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าการที่ นาย จ. ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ ได้พิจารณาอนุมัติเบิกจ่ายเงินในงวดการจ่ายเงินที่ ๒ ตามที่คณะกรรมการตรวจการจ้างเสนอนั้น เป็น ความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวล กฎหมายอาญา

ความผิดเกี่ยวกับการจ่ายเงินงวดที่ ๕ ตามสัญญาจัดหาเรือชุดหัวห่าน มีผู้กระทำผิด แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่หนึ่ง ได้แก่ นาย จ. เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมเจ้าท่า โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าการที่ นาย จ. ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการได้ พิจารณาอนุมัติเปลี่ยนแปลงแก้ไขงวดการจ่ายเงินงวดที่ ๕ จำนวนร้อยละสิบของราคาเรือ เมื่อส่งเรือชุด หัวห่าน เรือที่เสี่ยงและท่อนทุ่นพร้อมอุปกรณ์มายังประเทศไทย เป็นให้มีการส่งมอบท่อนทุ่นพร้อมอุปกรณ์ แล้วจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างจำนวนร้อยละเก้าของราคาเรือ และส่งมอบเรือที่เสี่ยงแล้วจ่ายเงินให้แก่ ผู้รับจ้างจำนวนร้อยละหกของราคาเรือ โดยไม่เป็นความจำเป็นของทางราชการทำให้ราชการเสียประโยชน์ และเป็นการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้าง เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็น ความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

กลุ่มที่สอง ได้แก่ คณะกรรมการตรวจการจ้าง ซึ่งประกอบด้วยกรรมการฯ ซึ่งเป็น กรรมการตรวจการจ้างของการจ่ายเงินงวดที่ ๒ กลุ่มที่หนึ่งและกลุ่มที่สองจำนวน ๕ คน และกรรมการฯ อีก ๑ คน คือ นาย อ. โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การกระทำ ของบุคคลทั้งหกในฐานะมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาได้ทำความเห็นต่ออธิบดีกรมเจ้าท่า เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขงวดการจ่ายเงินงวดที่ ๕ เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นความผิดทางอาญาตามมาตรา ๑๕๗ ประกอบกับมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อหาหรือของกรรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชย์ว่ามีประเด็นที่ต้องพิจารณา ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้ว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นการกระทำความผิดทางวินัยและทางอาญามีผลผูกพันต่อการพิจารณาเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดหรือไม่

๒. ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอายุความซึ่งสามารถแยกได้เป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

๒.๑ ในกรณีที่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกกล่าวหามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ อายุความเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนคืออายุความสองปีตามมาตรา ๑๐^๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรืออายุความหนึ่งปีตามมาตรา ๔๔๘^๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒.๒ การนับอายุความเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่ให้นับตั้งแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน จะถือว่าหน่วยงานของรัฐรู้ตั้งแต่เมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้วมีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่ ๑ เห็นว่า การพิจารณาส่วนการได้ส่วนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีดังกล่าวเป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กล่าวคือ เป็นการสอบข้อเท็จจริงเพื่อข้อมูลความผิดทางวินัยให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา และเพื่อข้อมูลความผิดทางอาญา

^๑ มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นสังกัดอยู่หรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้บำเหน็จตามพระราชบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิด แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิด ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

^๒ มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้นท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่ทำการละเมิด

ให้อัยการสูงสุดดำเนินการฟ้องคดีอาญาต่อศาล โดยในส่วนของความผิดทางวินัย มาตรา ๙๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติ โดยให้ถือว่ารายงาน เอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัย โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และในส่วนของความผิดทางอาญา มาตรา ๙๗^๔

^๓ มาตรา ๙๒ ในกรณีมีมูลความผิดทางวินัย เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดแล้วมีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาผู้ใดได้กระทำความผิดวินัย ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาผู้นั้นเพื่อพิจารณาโทษทางวินัยตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก ในการพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหา ให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ตามกฎหมายหรือระเบียบหรือข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของผู้ถูกกล่าวหา นั้น ๆ แล้วแต่กรณี

กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการตุลาการศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองหรือข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานคณะกรรมการตุลาการ ประธานกรรมการตุลาการศาลปกครอง หรือประธานคณะกรรมการอัยการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองหรือกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการโดยเร็ว โดยให้ถือเอารายงานและเอกสารของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนด้วย และเมื่อดำเนินการได้ผลประการใดแล้วให้แจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งลงโทษทางวินัย หรือวันที่ได้มีคำวินิจฉัยว่าไม่มีความผิดวินัย

สำหรับผู้ถูกกล่าวหาซึ่งไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับเกี่ยวกับวินัยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวได้กระทำความผิดในเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ประธานกรรมการส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่ พร้อมทั้งความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังผู้บังคับบัญชา หรือผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

^๔ มาตรา ๙๗ ในกรณีที่ข้อกล่าวหาใดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ามีความผิดทางอาญา ให้ประธานกรรมการส่งรายงาน เอกสาร และความเห็นไปยังอัยการสูงสุด หรือฟ้องคดีต่อศาลกรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินคดีอาญาในศาลซึ่งมีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาโดยไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง

เมื่ออัยการสูงสุดได้รับรายงานและเอกสาร พร้อมทั้งความเห็นจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามวรรคหนึ่งแล้ว เห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งให้ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินคดีได้ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นโดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน

แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กำหนดให้อัยการสูงสุดพิจารณาสั่งฟ้องคดีโดยให้ถือว่า รายงาน เอกสาร และความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมิได้มุ่งหมายสอบสวนเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิด ในรายงานการสอบสวนจึงไม่มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงมาปรับกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อันจะทำให้ทราบได้ว่าการละเมิดเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ และเจ้าหน้าที่แต่ละคนมีส่วนของความรับผิดชอบทางละเมิดเป็นจำนวนเท่าใดตามความมุ่งประสงค์ของพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีจึงต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดตามข้อ ๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงดังกล่าวย่อมมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดชอบทางละเมิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องชดใช้ รวมทั้งพิจารณาว่าการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่หรือมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ โดยมติชี้มูลความผิดทางวินัยและทางอาญาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีผลผูกพันการพิจารณาเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด

ประเด็นที่สอง มีความเห็นดังนี้

ในประเด็นที่ ๒.๑ เห็นว่า แม้ว่ามาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะบัญญัติให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับกับกรณีการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอายุความ วรรคสองของมาตราเดียวกันได้บัญญัติให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งกรณีของการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่และการกระทำละเมิดที่มิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ที่กำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำละเมิดอันมิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่จึงต้องใช้อายุความสองปีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง

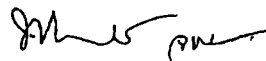
ในประเด็นที่ ๒.๒ เห็นว่า โดยที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๔๓๔/๒๕๔๔ ว่า การนับอายุความตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต้องถือเอาวันที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้แทนของนิติบุคคลรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นวันเริ่มนับอายุความ ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอาจรู้ได้ในสองกรณีคือ ๑) รู้ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ และ ๒) รู้จากรายงานของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐแต่งตั้งขึ้น และในเรื่องที่พิจารณาเสร็จดังกล่าวนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการรายงานผลการสอบสวนทางวินัย

^๔ บันทึก เรื่อง การหรือเรื่องอายุความและแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๖๐๖/๔๔๖ ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔

ไปให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้แทนของนิติบุคคลทราบ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้วินิจฉัยว่า รายงานผลการสอบสวนทางวินัยไม่ทำให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิด เนื่องจากการสอบสวนทางวินัยมีวัตถุประสงค์ในการหาตัวผู้รับผิดทางวินัย ซึ่งเป็นคนละกรณีกับการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดทางละเมิด การกระทำผิดวินัยอาจจะยังไม่ถึงขนาดเป็นการละเมิดก็ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕/๒๕๓๐) การรู้ตัวผู้ต้องรับโทษทางวินัยจึงยังไม่ทำให้รู้ตัวผู้ต้องรับผิดทางละเมิด โดยหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้ต้องรับผิดเมื่อได้รับทราบรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดเท่านั้น

อย่างไรก็ดี คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ดังกล่าวข้างต้นมิได้วินิจฉัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลการสอบสวนความผิดทางอาญาและความรับผิดชอบทางละเมิดไว้ซึ่งโดยหลักแล้ว ความผิดทางอาญาอันเป็นความผิดสำเร็จในบางฐานความผิดจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบทางละเมิด เพราะการกระทำเดียวกันอาจเป็นทั้งความผิดทางอาญาและความรับผิดชอบทางละเมิด

สำหรับกรณีที่หารือมานี้ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหนังสือลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๕ แจ้งมติชี้มูลความผิดว่า เจ้าหน้าที่ทั้ง ๗ คนกระทำความผิดทางวินัยและความผิดทางอาญาด้วย และแม้ว่าการกระทำความผิดทางวินัยอาจจะยังไม่ถึงขนาดเป็นความรับผิดชอบทางละเมิดดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นก็ตาม แต่ในกรณีที่หารือมานี้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยว่ามีการกระทำความผิดทางอาญาดำเนินมาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตด้วย ซึ่งความผิดทางอาญานี้เป็นการกระทำที่ต้องมีเจตนากระทำโดยผิดกฎหมายและก่อให้เกิดความเสียหายแก่กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี จึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับความรับผิดชอบทางละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จนถึงขนาดที่เป็นการกระทำละเมิดได้ด้วย กรณีจึงถือได้ว่าการละเมิดต่อกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี และถือได้ว่าอธิบดีกรมเจ้าท่าได้รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนนับแต่วันที่กรมเจ้าท่า (กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี) ได้รับแจ้งมติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ชี้มูลความผิดทางอาญา และอายุความสองปีในการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้ง ๗ คน จึงเริ่มนับตั้งแต่วันดังกล่าว

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มิถุนายน ๒๕๔๖

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
(กรณีศาลฎีกาพิพากษาให้ธนาคารแห่งประเทศไทยชำระค่าเสียหาย
ตามสัญญาจ้างแรงงาน)

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ธปท.ผกด. (๐๒) ๒๘๑/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ขอหารือเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ กรณีศาลฎีกามีคำพิพากษา ที่ ๖๕๓๕/๒๕๕๒ พิพากษาให้ธนาคารแห่งประเทศไทยชำระค่าเสียหายตามสัญญาจ้างแรงงาน สรุปความได้ว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ถูกฟ้องคดีต่อศาลแรงงานและศาลฎีกาตามลำดับ ต่อมาศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้ธนาคารแห่งประเทศไทยชำระค่าเสียหายให้แก่ยานิพนธ์ พิชยพาณิชย์ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

๑. กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีฝ่ายจัดการกองทุนเป็นเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการจัดการกองทุนประกอบด้วย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการและกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคน และให้ผู้จัดการกองทุนเป็นเลขานุการคณะกรรมการจัดการกองทุน เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้ทำสัญญาจ้างยานิพนธ์ฯ เป็นที่ปรึกษากฎหมายของกองทุนฯ โดยมีระยะเวลาจ้าง ๑ ปี ๑๑ เดือน ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ โดยสัญญาดังกล่าวมีเงื่อนไขว่ายานิพนธ์ฯ ทราบดีว่ากองทุนฯ เป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากธนาคารแห่งประเทศไทย และยานิพนธ์ฯ ไม่มีฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารแห่งประเทศไทย และเมื่อครบกำหนดสัญญา กองทุนฯ จะทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของยานิพนธ์ฯ เพื่อพิจารณารับเข้าเป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยต่อไป และหากได้รับการประเมินเป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยจะไม่ขอรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการอาวุโส หรือตำแหน่งบริหารอื่นๆ ซึ่งจะกระทบถึงความก้าวหน้าของพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย และยินดีเป็นที่ปรึกษากฎหมายในสายงานต่างๆ ตามความต้องการของธนาคารแห่งประเทศไทย

๒. เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๖ กองทุนฯ ได้ประเมินผลการปฏิบัติงานของยานิพนธ์ฯ เพื่อพิจารณาว่าจะบรรจุเป็นพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยหรือไม่ สรุปได้ว่ายานิพนธ์ฯ มีผลงานดีมากโดยกองทุนฯ จะจ้างยานิพนธ์ฯ ต่อไปจนครบกำหนดสัญญาในเดือนกันยายน ๒๕๔๗ แต่จะไม่บรรจุเป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย เนื่องจากธนาคารแห่ง

ประเทศไทยมีนโยบายลดอัตราค่าจ้างตามนโยบายองค์กรกะทัดรัดซึ่งคณะกรรมการจัดการกองทุน ได้มีมติลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อนุมัติให้จัดจ้างนายนิพนธ์ฯ เป็นที่ปรึกษากองทุนต่อจากสัญญาเดิมไปอีกสองปี

๓. เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ นายนิพนธ์ฯ ได้มีหนังสือถึงผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยแจ้งว่าไม่ประสงค์จะรับจ้างเป็นที่ปรึกษาของกองทุนฯ ต่อไปอีกสองปี คณะกรรมการจัดการกองทุนรับทราบการไม่ต่อสัญญาจ้างนายนิพนธ์ฯ กองทุนฯ โดยสายจัดการกองทุนได้ส่งเรื่องการพิจารณาดำเนินการตามพันธะผูกพันในสัญญาจ้างที่ปรึกษากองทุน ให้ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อดำเนินการต่อไป

๔. เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๗ ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายทรัพยากรบุคคล ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำบันทึกเรื่องการพิจารณาบรรจุนายนิพนธ์ฯ โดยเห็นว่าธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ควรบรรจุนายนิพนธ์ฯ เป็นพนักงานเนื่องจากไม่มีหน่วยงานแจ้งความจำเป็นเพื่อบรรจุในตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมาย เสนอผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เห็นว่า เมื่อไม่มีฝ่ายใดต้องการที่ปรึกษากฎหมาย จึงไม่สามารถบรรจุได้ และให้แจ้งกองทุนฯ ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยไม่รับบรรจุนายนิพนธ์ฯ เป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย

๕. ผู้บริหารของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นตอนที่กองทุนฯ ได้มีมติอนุมัติให้จัดจ้างนายนิพนธ์ฯ เป็นที่ปรึกษากฎหมายกองทุนฯ และมีมติต่อระยะเวลาการจ้าง ยุติการจ้าง ในขั้นตอนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่รับบรรจุนายนิพนธ์ฯ เป็นพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีชื่อผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยคนปัจจุบันเข้าร่วมประชุมด้วย

๖. เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ นายนิพนธ์ฯ ได้ยื่นฟ้องธนาคารแห่งประเทศไทย กองทุนฯ ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล (ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในขณะนั้น) และนางสว่างจิตต์ จัยวัฒน์ (ผู้จัดการกองทุนฯ) ต่อศาลแรงงานกลาง เพื่อเรียกค่าเสียหายฐานผิดสัญญาจ้างแรงงาน และศาลแรงงานกลางได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๙ สรุปได้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยต้องผูกพันตามสัญญาจ้างเนื่องจากกองทุนฯ ไม่ใช่นิติบุคคลที่แยกเป็นอิสระต่างหากจากธนาคารแห่งประเทศไทย แต่ยังเป็นองค์กรภายใต้การควบคุมของธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผลการปฏิบัติงานของโจทก์อยู่ในเกณฑ์ดีมาก กองทุนฯ และธนาคารแห่งประเทศไทยต้องร่วมกันดำเนินการต่อไปตามสัญญาเพื่อรับโจทก์เป็นพนักงาน เมื่อไม่ปฏิบัติตามสัญญาจึงถือว่ากองทุนฯ และธนาคารแห่งประเทศไทยผิดสัญญาจ้างต่อโจทก์ พิพากษาให้ธนาคารแห่งประเทศไทย จ่ายค่าจ้างที่ ๑ และกองทุนฯ จ่ายค่าจ้างที่ ๒ ร่วมกันชำระค่าเสียหายจำนวนสิบล้านบาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตั้งแต่วันถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จให้กับโจทก์ สำหรับจำเลยที่ ๓ และจำเลยที่ ๔ ศาลพิพากษายกฟ้อง ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนฯ ได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลแรงงานต่อศาลฎีกาเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๕๐

๗. ศาลฎีกามีคำพิพากษารูปได้ว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องผูกพันตามสัญญาจ้างแรงงานเนื่องจาก “ฝ่ายจัดการกองทุน” ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของกองทุนฯ (จำเลยที่ ๒)

ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ มาตรา ๒๙ ตรี คือเจ้าหน้าที่ “ฝ่ายจัดการกองทุน” ของธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้น การที่ผู้จัดการของกองทุนฯ และเป็นผู้แทนของกองทุนฯ ทำสัญญาจ้างแรงงานจ้างโจทก์เป็นลูกจ้างของกองทุนฯ ให้ทำงานในตำแหน่งที่ปรึกษากฎหมาย ก็คือการทำสัญญาจ้างเป็นลูกจ้างใน “ฝ่ายจัดการกองทุน” ของธนาคารแห่งประเทศไทยนั่นเอง แม้ในสัญญาจ้างแรงงานจะระบุว่าโจทก์ไม่มีฐานะเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ไม่มีผลลบล้างบทบัญญัติในมาตรา ๒๙ ตรี กองทุนฯ เป็นผู้ทำสัญญาจ้างแรงงานกับโจทก์แทนธนาคารแห่งประเทศไทย กองทุนฯ จึงเป็นตัวแทนของธนาคารแห่งประเทศไทยในการทำสัญญาจ้างกับโจทก์ และในการจ้างโจทก์เป็นลูกจ้างอยู่ในความรับรู้และเห็นชอบของ ม.ร.ว. ปรีดิยาธร เทวกุล ผู้ว่าการ (จำเลยที่ ๓) กองทุนฯ ไม่ได้ทำสัญญาจ้างโจทก์เกินขอบอำนาจแห่งฐานตัวแทน ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องผูกพันตามสัญญาจ้างแรงงานต่อโจทก์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๒๐ กองทุนฯ ซึ่งเป็นเพียงตัวแทนไม่ต้องผูกพันรับผิดชอบต่อโจทก์ นอกจากนี้แนวคิดเรื่ององค์กระกัณฑ์ตรัดเกิดขึ้นก่อนการจ้างโจทก์เป็นลูกจ้างแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยยังคงทำสัญญาจ้างแรงงาน หลังจากมีการทำสัญญาจ้างแล้ว คณะกรรมการของธนาคารแห่งประเทศไทยจึงอนุมัติให้ดำเนินการกลยุทธิ์องค์กระกัณฑ์ตรัดได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงยกข้อที่ต้องเป็นองค์กระกัณฑ์ตรัดไม่รับโจทก์เข้าเป็นพนักงานมาอ้างไม่ได้ ในส่วนประเด็นเรื่องค่าเสียหายจำนวน ๑๐ ล้านบาท อุทธรณ์ของจำเลยเป็นการโต้แย้งดุลพินิจของศาลแรงงานกลาง เป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ ศาลฎีกาจึงพิพากษาให้ธนาคารแห่งประเทศไทยชำระค่าเสียหายให้แก่โจทก์ ๑๐ ล้านบาท พร้อมดอกเบี้ยและพิพาทยกฟ้องกองทุนฯ

๘. เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๓ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ชำระค่าเสียหายให้แก่ยานินพนธ์ฯ ตามคำพิพากษาศาลฎีกา

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยประสงค์จะหาหรือปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลฎีกาดังกล่าวโดยชำระค่าเสียหายให้แก่ยานินพนธ์ฯ แล้ว ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดภายในระยะเวลาเท่าใด และจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องให้ชดเชยเงินคืนธนาคารแห่งประเทศไทยภายในอายุความเท่าใด

๒. ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดคือผู้ใด

๓. คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยถือเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องทำการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดภายในระยะเวลาเท่าใด และผู้ใดเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด นั้น เห็นว่า ข้อ ๘^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ได้กำหนดว่าจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดภายในระยะเวลาเท่าใด โดยกำหนดเพียงว่าจะต้องดำเนินการโดยไม่ชักช้าเท่านั้น แต่เมื่อการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเป็นไปโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากได้กระทำละเมิด ดังนั้น ในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดจึงต้องดำเนินการโดยเร็วเพื่อมิให้เกิดข้อขัดข้อง ความ ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เคยให้ความเห็นไว้ทำนองเดียวกันในเรื่องเสรีที่ ๒๓๒/๒๕๔๘^๒

สำหรับผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดนั้น เห็นว่า มาตรา ๑๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ก่อนแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะเกิดเหตุละเมิดกำหนดให้ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้จัดการธนาคาร ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเป็นผู้แทนของธนาคารแห่งประเทศไทยในการที่จะแสดงเจตนาเพื่อทำสัญญากับบุคคลภายนอก และเมื่อกรณีตามข้อหาหรือธนาคารแห่งประเทศไทยต้องรับผิดชอบนายนิพนธ์^๔ เนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญาจ้างแรงงานโดยไม่ต่อสัญญาให้กับนายนิพนธ์^๕ เพื่อเข้าทำงานเป็นลูกจ้างของธนาคารแห่งประเทศไทยต่อไป หากฟังว่ามีการกระทำละเมิดต่อธนาคารแห่งประเทศไทยก็เป็นกรณีที่ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยในขณะนั้นอาจมีส่วนให้เกิดความเสียหายต่อธนาคารแห่งประเทศไทย ด้วยเหตุผลดังกล่าวประกอบกับมาตรา ๔๙^๖ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยฯ ที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการ

^๑ข้อ ๘ เมื่อเกิดความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐแห่งใด และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขึ้นคณะหนึ่ง โดยไม่ชักช้า เพื่อพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับผู้ต้องรับผิดและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่ผู้นั้นต้องชดใช้

ฯล

ฯล

^๒บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดขององค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย กรณีโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน พ.ศ. ๒๕๓๘ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๑๘๓ ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^๓มาตรา ๑๖ ให้ผู้ว่าการเป็นผู้จัดการของธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจและหน้าที่ดูแลให้การเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของธนาคาร

ฯล

ฯล

^๔มาตรา ๔๙ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ ธปท.

กระทรวงการคลังมีอำนาจกำกับดูแลกิจการโดยทั่วไปของธนาคารแห่งประเทศไทย และข้อ ๑๒^๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชา กำกับดูแล หรือควบคุมการปฏิบัติงานของผู้มีอำนาจแต่งตั้งเป็นผู้ทำการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด ดังนั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงเป็นผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดในกรณีนี้

ประเด็นที่สอง ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในอายุความเท่าใด นั้น เห็นว่า อายุความในการเรียกให้เจ้าหน้าที่ชำระเงินตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สามารถแยกพิจารณาได้เป็นสองกรณี ดังนี้

๑. กรณีเจ้าหน้าที่ทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ภายในอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐^๖ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ โดยการรู้นั้นอาจรู้ได้จากข้อเท็จจริงหรือรู้จากรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดโดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด แต่ทั้งนี้ จะต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสิบปีนับแต่วันทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง^๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

^๔ข้อ ๑๒ ถ้าผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตามข้อ ๘ ข้อ ๑๐ หรือข้อ ๑๑ ไม่ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการภายในเวลาอันควรหรือแต่งตั้งกรรมการโดยไม่เหมาะสม ให้ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรือรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหรือควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลดังกล่าวมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการหรือเปลี่ยนแปลงกรรมการแทนผู้มีอำนาจแต่งตั้งนั้นได้ตามที่เห็นสมควร

^๖มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำความผิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

^๗มาตรา ๔๔๘ สิทธิเรียกร้องค่าเสียหายอันเกิดแต่มูลละเมิดนั้น ท่านว่าขาดอายุความเมื่อพ้นปีหนึ่งนับแต่วันที่ผู้ต้องเสียหายรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะพึงต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทน หรือเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันทำละเมิด

๒. กรณีเจ้าหน้าที่ทำละเมิดต่อบุคคลภายนอก มาตรา ๙^๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้เมื่อหน่วยงานของรัฐได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกแล้ว หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐได้ภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐได้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกผู้เสียหาย

กรณีตามข้อหาข้อนี้ เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่นายนิพนธ์ฯ สืบเนื่องจากการผิดสัญญาจ้างแรงงานแล้ว กรณีจึงต้องตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อตรวจสอบให้เกิดความชัดเจนว่ามีการกระทำละเมิดต่อธนาคารแห่งประเทศไทยหรือไม่และเจ้าหน้าที่ผู้ใดต้องรับผิดชอบต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเพียงใด จึงเป็นกรณีตาม ๑. ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยย่อมมีสิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ภายในอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิด และรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ทั้งนี้ต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายในสิบปีนับตั้งแต่วันที่ทำละเมิดตามมาตรา ๔๔๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประเด็นที่สาม ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า ตามข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กำหนดให้คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ต้องแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นหรือหน่วยงานของรัฐอื่นตามที่เห็นสมควร และข้อ ๔^{๑๑} แห่งระเบียบเดียวกัน กำหนดให้ “เจ้าหน้าที่” หมายความว่ารวมถึงผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใดด้วย ประกอบกับมาตรา ๑๗ (๑)^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕

“มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

“โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

“ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้ปฏิบัติงานประเภทอื่น ไม่ว่าเป็นการแต่งตั้งในฐานะเป็นกรรมการหรือฐานะอื่นใด บรรดาซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือถูกสั่งให้ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

ฯลฯ

ฯลฯ

“มาตรา ๑๗ ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ ธปท. ตามมาตรา ๘ ให้มีคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ธปท.” เพื่อควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งการบริหารงานของ ธปท.

ฯลฯ

ฯลฯ

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งการบริหารงานของธนาคารแห่งประเทศไทย ย่อมเห็นได้ว่า คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าหน้าที่ตามความหมายของนิยามในข้อ ๔ แห่งระเบียบดังกล่าว ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงสามารถแต่งตั้งกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดได้แต่ผู้นั้นต้องไม่มีส่วนได้เสียในเรื่องดังกล่าว

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๓

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ กรณีการเรียกให้ผู้กระทำละเมิด
ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่หน่วยงานของรัฐระหว่างการดำเนินการส่วนแบ่งในคดีอาญา

กรมบัญชีกลางได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๔๑๐.๕/๒๗๙๒๑ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖
ขอหารือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ สรุปความได้ว่าคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติชี้มูลความผิดและได้ยื่นฟ้องนายมานิตย์ สุภาพร
และนายประมาณ ตียะไพบูลย์สิน ต่อศาลจังหวัดตลิ่งชัน โดยกรมบังคับคดีได้ยื่นคำร้องขอให้บังคับ
จำเลยทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่กรมบังคับคดี ในคดีอาญาหมายเลขดำ ที่ ๘๖๒๓/๒๕๕๖
ตามความเห็นของกระทรวงการคลัง ต่อมาศาลจังหวัดตลิ่งชันมีคำสั่งยกคำร้องดังกล่าว โดยเหตุผลว่า
คดีนี้พนักงานอัยการมิได้เป็นโจทก์ (คดีนี้ โจทก์ คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติ) และไม่มีกฎหมายใดบัญญัติว่าโจทก์คดีนี้เป็นพนักงานอัยการ กรมบังคับคดีจึงไม่มีสิทธิ
ยื่นคำร้องเข้ามาในคดีนี้ จึงให้ยกคำร้อง แต่พนักงานอัยการ สำนักงานคดีแพ่งธนบุรี ได้ยื่นอุทธรณ์
เพื่อขอให้ศาลอุทธรณ์พิจารณากลับคำสั่งของศาลจังหวัดตลิ่งชัน โดยเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๖
ศาลอุทธรณ์พิพากษาว่า โจทก์เป็นเจ้าพนักงานอื่นที่มีอำนาจฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลและเป็นพนักงาน
อัยการ ผู้ร้องจึงชอบที่จะยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ร้องในคดีนี้ได้ ให้ศาลชั้นต้นรับคำร้องของผู้ร้องไว้
ดำเนินการพิจารณาและพิพากษาตามรูปคดีต่อไป

กรมบังคับคดีได้ดำเนินการตามที่กระทรวงการคลังแจ้งผลพิจารณาความรับผิด
ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ โดยมีความเห็นว่า นายมานิตย์ฯ และนายประมาณฯ กระทำละเมิดเนื่องจาก
ไม่เรียกเก็บเงินค่าธรรมเนียมเจ้าพนักงานบังคับคดีจากการขายทอดตลาดตามที่กฎหมายกำหนด
เป็นเหตุให้กรมบังคับคดีได้รับความเสียหาย จึงให้บุคคลทั้งสองร่วมกันรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายจำนวน
๔๔,๘๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่กรมบังคับคดีอย่างลูกหนี้ร่วม และให้กรมบังคับคดีดำเนินการเรียกให้
บุคคลทั้งสองรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่กรมบังคับคดีตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่
พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙
โดยบุคคลทั้งสองได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครองของกรมบังคับคดีและอยู่ระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์
ของรองปลัดกระทรวงยุติธรรม อย่างไรก็ตาม กรมบังคับคดีมีประเด็นข้อหารือมายังกระทรวงการคลังว่า
เมื่อได้ดำเนินการเรียกให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว กรมบังคับคดีจะต้องดำเนินการ
ส่วนแบ่งในคดีอาญาต่อไปหรือไม่ หรือจะให้กรมบังคับคดีดำเนินการอย่างไร

กรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นข้อหาหรือของกรมบังคับคดีมีความสำคัญ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการในกรณีดังกล่าวเป็นไปด้วยความถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมาย จึงเห็นสมควรได้รับการวินิจฉัยจากคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. หากหน่วยงานของรัฐที่เสียหายได้ยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลย (เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๔๔/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้ว หน่วยงานของรัฐจะมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าเสียหายตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ อีกหรือไม่ และหากกรณีดังกล่าวไม่ต้องการออกคำสั่งทางปกครอง แต่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายได้มีการออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและล่วงเลยมาถึงขั้นตอนที่มีการอุทธรณ์คำสั่งแล้ว หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาอุทธรณ์ต่อไป หรือยกเลิกคำสั่งทางปกครองหรือไม่ อย่างไร

๒. หากในที่สุดศาลที่พิจารณาคดีอาญาได้พิจารณายกคำร้องขอให้บังคับจำเลย (เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการบังคับทางปกครองได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมบังคับคดี) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่า ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง^๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาสำนวนการสอบสวนของหน่วยงานของรัฐแล้วเสร็จ ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังและแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และมาตรา ๑๒^๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ต่อหน่วยงานของรัฐ โดยให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

^๑ข้อ ๑๘ เมื่อกระทรวงการคลังพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ผู้แต่งตั้งมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง และแจ้งคำสั่งนั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ แต่ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เสียหายเป็นราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแลหรือควบคุมหน่วยงานของรัฐแห่งนั้นวินิจฉัยสั่งการให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวปฏิบัติตามที่เห็นว่าถูกต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

สำหรับการดำเนินการส่วนแบ่งในคดีอาญาตามมาตรา ๔๔/๑^๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นกรณีที่ผู้เสียหายยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย การยื่นคำร้องดังกล่าว แม้ว่า จะเป็นมูลกรณีเดียวกันแต่กรมบังคับคดีต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ต่อไป และเมื่อกรมบังคับคดีมีการออกคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินแล้ว แม้จะมีการดำเนินการส่วนแบ่งในคดีอาญาด้วยก็ตาม กรมบังคับคดีก็สามารถที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองควบคู่กันไปได้ โดยในกรณีนี้มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เรื่องเสร็จที่ ๕๔๘/๒๕๔๔^๔ และเรื่องเสร็จที่ ๘๗/๒๕๕๐^๕ รวมทั้งมีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๒๖๐/๒๕๕๔^๖ ได้วินิจฉัยไว้เป็นแนวทางแล้ว

สำหรับประเด็นที่ว่าหากกรมบังคับคดีได้ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนและมีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาอุทธรณ์หรือยกเลิกคำสั่งหรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมบังคับคดีได้มีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกระทรวงการคลังแล้ว และต่อมาได้มีการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ในกรณีนี้ กรมบังคับคดีหรือผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวต่อไปตามมาตรา ๔๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๔/๑ ในคดีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ ถ้าผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน เพราะเหตุได้รับอันตรายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ หรือได้รับความเสื่อมเสียต่อเสรีภาพในร่างกายชื่อเสียง หรือได้รับความเสียหายในทางทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลย ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีอาญาขอให้บังคับจำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนก็ได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายต้องยื่นคำร้องก่อนเริ่มสืบพยาน ในกรณีที่ไม่มี การสืบพยานให้ยื่นคำร้องก่อนศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดี และให้ถือว่าคำร้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแบ่งนั้น ทั้งนี้ คำร้องดังกล่าวต้องแสดงรายละเอียดตามสมควรเกี่ยวกับความเสียหายและจำนวนค่าสินไหมทดแทนที่เรียกร้อง หากศาลเห็นว่าคำร้องนั้นยังขาดสาระสำคัญบางเรื่อง ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้ชัดเจนก็ได้

คำร้องตามวรรคหนึ่งจะมีค่าขอประการอื่นที่มีใช้คำขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากการกระทำความผิดของจำเลยในคดีอาญามีได้ และต้องไม่ขัดหรือแย้งกับคำฟ้องในคดีอาญาที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ และในกรณีที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการตามความในมาตรา ๔๓ แล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาทรัพย์สินอีกไม่ได้

“บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ข้าราชการขอลาออกจากราชการตามโครงการเปลี่ยนเส้นทางชีวิต (เกษียณก่อนกำหนด) และการใช้มาตรการบังคับทางปกครองต่อเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๗๐๔ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การถอนฟ้องคดีที่มีการออกคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแล้ว ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๙๐๕/๘๔ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่อง การใช้มาตรการบังคับทางปกครองควบคู่ไปกับการดำเนินคดีอาญากับผู้ปฏิบัติตามคำสั่งผู้อำนวยการทางหลวงตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๔

“มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

(มีต่อหน้าถัดไป)

ประเด็นที่สอง เห็นว่า ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การดำเนินการส่วนแบ่งในคดีอาญา ตามมาตรา ๔๔/๑^๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นคนละมาตรการทางกฎหมายกับการออกคำสั่งทางปกครองของหน่วยงานของรัฐที่หน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการออกคำสั่งทางปกครองเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายตามข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง^๙ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๑๒^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น แม้ศาลที่พิจารณาคดีอาญาจะได้พิจารณาคำร้องขอให้บังคับจำเลย (เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด) ชดเชยค่าสินไหมทดแทนไปแล้วก็ตาม หากกรมบังคับคดีเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดยังคงต้องรับผิดชอบชดเชยค่าสินไหมทดแทน กรมบังคับคดีย่อมมีอำนาจบังคับทางปกครองได้

(นายดิศทัต โหตระกิตย์)

รองเลขาธิการ ราชาราชการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๕๗

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๗)

ถ้าเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้เร่งรายงานความเห็นพร้อมเหตุผลไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับรายงาน ถ้ามีเหตุจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์มีหนังสือแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว ในการนี้ ให้ขยายระยะเวลาพิจารณาคำอุทธรณ์ออกไปได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาดังกล่าว

เจ้าหน้าที่ผู้ใดจะเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ใช้กับกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

